

Okrugli stol prigodom objave udžbenika *Upravna znanost* Roberta Blaževića

Promociju knjige *Upravna znanost* organizirao je Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci 29. svibnja 2008. Okruglom stolu prisustvovali su mnogobrojni profesori pravnih fakulteta iz Rijeke, Zagreba i Splita, Fakulteta političkih znanosti iz Zagreba, studenti i drugi gosti. Skup je otvorio, a onda i vodio dekan riječkog Pravnog fakulteta prof. dr. sc. Miomir Matulović. O knjizi su govorili prof. dr. sc. Duško Lozina (Pravni fakultet u Splitu), prof. dr. sc. Ivan Koprić (Pravni fakultet u Zagrebu), prof. dr. sc. Josip Kregar (dekan Pravnog fakulteta u Zagrebu), prof. dr. sc. Ivan Padjen (Fakultet političkih znanosti u Zagrebu) i prof. dr. sc. Stjepan Ivanišević (umirovljeni profesor Pravnog fakulteta u Zagrebu).

Profesor Duško Lozina, jedan od recenzenata knjige, naglasio je da je udžbenik Roberta Blaževića napisan s dužnom znanstvenom akribijom te s temeljnom nakanom da sadržaj predmeta, njegove esencijalne pojmove i obilježja prikaže zainteresiranoj, prije svega studentskoj, populaciji na primjeren i razumljiv način. Blažević je uspio napraviti iskorak u odnosu na teorijsku impostaciju prezentiranu u knjigama barda te discipline u Hrvatskoj akademika Eugena Pusića. Naime, u Pusićevim djelima rabi se jezik iznimno visoke razine apstrakcije i dedukcije te je, stoga, kategorijalni aparat upravne znanosti kod studenata ponekad izazivao i izaziva nerazumijevanje i odbojnost. Autor je svojim djelom uspio u bitnome politologizirati dominantni upravno-tehnički pristup disciplini. Svojom politologijskom analizom pokazao je da se i složeni upravni pojmovi i procesi mogu motriti pod novom teorijskom optikom. Osim te politologijske dimenzije koju demonstrira, Blažević je također učinio i dodatni učinak sinergijske naravi racionalnijeg i ekonomičnijeg tematiziranja problematike upravne znanosti. Svojim metodologijskim pristupom pokazuje da upravna znanost nije isključivo (u)pravna, nego jednako tako legitimno i

politologijska disciplina. Na taj način otklanja jednoznačnost i isključivost u tretmanu discipline. Djelo odlikuje sustavnost, cjelovitost, preglednost i dobar interpretativni okvir. Ono predstavlja solidnu teorijsku osnovu za izučavanje uprave, prije svega studentima, a onda i široj zainteresiranoj čitateljskoj javnosti. Autor konzultira relevantnu upravnu i politologijsku literaturu i pokazuje se kao dobar poznavatelj metodologije znanstvenog rada. Svoja stajališta, čak i onda kad se s nekima od njih potencijalni čitatelj neće uvijek složiti, dobro argumentira. Lakoća obrade određenih tema iz područja uprave na visokoj je razini, što autora predstavlja kao zrelog i dobrog poznavatelja zahtjevne upravne problematike.

Prema prof. Lozini, u udžbeniku nedostaje šira elaboracija menadžerskog pristupa javnoj upravi. Postoji također i stanovita inklinacija k historicizmu, tj. predugoj priči koja u vremenu postmoderne nije odveć aktualna. To se očituje u određenim dijelovima teksta o razvoju uprave i lokalne samouprave u RH. Ponekad se osjeća i nedostatak kontekstualizacije u eksplikaciji određenih povijesnih događaja.

Profesor Ivan Koprić u svojem je izlaganju istaknuo pedagoški vrijednost knjige. Riječ je o prvom jedinstvenom udžbeniku koji obuhvaća cjelokupnu materiju upravne znanosti. Predmet *upravne znanosti* vrlo je kompleksan i za studente težak, a Blažević im je ovim djelom bitno olakšao pripremanje ispita. Knjiga je napisana polazeći od interdisciplinarnog pristupa, a napose se oslanja na politologijski i sociologijski pristup uz temeljni normativni pristup. Napisati obuhvatan i kvalitetan nov udžbenik za područje javne uprave, zbog razvoja upravnih znanosti u svijetu, više praktično i ne može biti rezultat rada jednog autora, već to mora biti kooperativni pothvat više nastavnika. No, dok se rezultat takvog napora tek očekuje, nužno je i sadašnjim studentima ponuditi tekst koji bi im omogućio svladavanje gradiva i polaganje ispita u okvirima koje određuje postojeći nastavni program i sadašnja literatura. U tom kontekstu može se procjenjivati napor prof. Blaževića. Polazeći od okvira nastavnog predmeta *upravne znanosti* koje je razvio akademik Eugen Pusić kao utemeljitelj tog nastavnog predmeta, on je ipak učinio korak dalje. U obradi tema Blažević se oslanja na mnogobrojne radove profesora Pusića, ali i tekstove drugih autora koji publiciraju u području javne uprave, poput npr. prof. Ivaniševića, prof. Ramljaka, prof. Pavića, prof. Perko-Šaparović. On ih izlaže, pojašnjava, dopunjuje, interpretira tako da budu pristupačniji nastavnim potrebama, tj. da budu lakše savladivi studentima. Blažević tako postupa i s mnogim pravnim izvorima, kritički ih analizira i interpretira. Blaževića kao politologa, prije svega, zanima politički kontekst tako da je akcent stavio na analizu političkih institucija i uloge uprave u mehanizmu vlasti.

Blaževiću knjigu, prema prof. Kopriću, karakterizira konzervativan pristup – drži se teorijskog temelja (teorija sustava) i sistematike kakvu je u Hrvatskoj inaugurirao akademik Pusić. Nije uzeta u obzir teorija institucija kao za pravnike važniji teorijski temelj, nedovoljno su uzete u obzir novine do kojih se došlo posljednjih godina u upravnoj znanosti (npr. utjecaj Europske unije na hrvatsku javnu upravu), a ni problemu javnih službi nije posvećeno dovoljno prostora.

Profesor Josip Kregar istaknuo je pet izvrsnih karakteristika knjige. Prvo, knjiga je prema naraciji i stilu osvježeno u odnosu prema udžbeničkoj literaturi na ostalim fakultetima. Drugo, knjiga je dijelom nastala na temelju bilješki za predavanja. Zahvaljujući tomu, autor je na temelju dugogodišnjeg iskustva shvatio koji način govora i izlaganja prihvaća studentska publika. To je dobro i korisno jer se teme razvijaju u tzv. sporom tempu kojem priliče digresije i primjeri. Time slušatelji imaju prilike pitati i prekinuti predavača, a ne zapisivati definicije ili, pak, prepisivati podjele s ploče. Djelo nema karakter apodiktičke objave, već poziva na razgovor. Treće, knjiga je sistematična. Podjela knjige u dva dijela, od kojih prvi slijedi sistematiku udžbenika akademika Eugena Pusića *Nauka o upravi*, a drugi knjigu Eugena Pusića i grupe autora *Upravni sistemi*, samo je opći okvir, a ne kruta sistematizacija. Naime, u knjizi se pojavljuju brojne nadopune (npr. o pojmu države, korupciji, karizmi, pojmu sistema, staljinizma i nacizma, ustroju NDH, neposrednoj demokraciji, kriterijima teritorijalne podjele). Digresije su na mjestu, a primjeri su poučni. Četvrto, autorov pristup problemu je interdisciplinaran budući da je on po obrazovanju pravnik i politolog te dobro poznaje navedene znanstvene grane, ali također ima odgovarajući uvid u filozofiju i sociologiju. Peto, riječ je o poštenoj knjizi. Poštena je zato što se autor ne razmeće tuđim mislima i slavom, učenošću, i ne impresionira baroknom nerazumljivošću. Blažević ne nameće svoje mišljenje, korektno predstavlja tuđa, ali je sugestivan u biranju primjera i osobnim komentarima, npr. staljinizam i nacizam, *city manager* sistema, itd.

I toj se knjizi mogu, prema prof. Kregaru, uputiti stanovite primjedbe. Ona je dijelom reprodukcija knjiga akademika Eugena Pusića. Knjiga je temom i strukturom konzervativna jer odražava konvencionalni sadržaj udžbenika profesora Pusića. Ali, Blaževićeva knjiga je drukčija. S druge strane, područje upravne znanosti danas je daleko razvedenije i dinamičnije no što to prikazuje ova knjiga. U knjizi je trebalo više prostora posvetiti idejama nove javne uprave (*new public management*), integraciji institucionalne analize u upravnu znanost, eksperimentima s promjenama u strukturi u razvijenim zemljama i sl. Doduše, Blažević poznaje te teori-

je, citira njihove predstavnike i koristi u primjerima imena kao što su, npr. Luhmann, Beck, Castells.

Zaključno, prof. Kregar je istaknuo da je riječ o dobrom udžbeniku, knjizi koja je sistematična i potpuna, pošteno i lijepo napisana; ona prelazi granice upravne znanosti i postavlja nove međaše ovoj znanstvenoj disciplini.

Profesor Ivan Padjen u svojem je iscrpnom izlaganju, polazeći od nekih Blaževićevih uvida, govorio o ključnim problemima pravne i politologijske teorije. Tako npr. o ulozi države u razdoblju postmoderne te brojnim izazovima koji stoje pred hrvatskom pravnom i političkom teorijom.

Profesor Stjepan Ivanišević govorio je o Blaževiću kao studentu i njihovoj dugogodišnjoj suradnji pošto je Blažević primljen kao asistent na riječki Pravni fakultet.

Posljednji izlagač bio je sam autor koji je govorio o znanstvenim poticajima, podršci i svesrdnoj brizi koju je dobivao od svoga mentora profesora Ivaniševića. A također o razlozima zašto se prihvatio nezahvalnoga posla pisanja udžbenika za zahtjevni predmet kao što je upravna znanost.

Nakon izlaganja uslijedila je živa rasprava u kojoj su, osim prethodno spomenutih, sudjelovali i doc. dr. sc. Gordana Marčetić, prof. dr. sc. Nada Bodiroga-Vukobrat te doc. dr. sc. Budislav Vukas.

*Dana Dobrić**

* Dana Dobrić, asistentica na Katedri za upravno pravo i upravu Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci (assistant at the Chair of Administrative Law and Public Administration, Faculty of Law, University of Rijeka, Croatia)